

**การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์สารเสพติด
ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ปี2553**

คำนำ

ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญในการวางแผนแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตั้งแต่ในปี 2546 รัฐบาลได้ประกาศสงครามกับยาเสพติด กำหนดยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดินจัดการยาเสพติด” ยุทธศาสตร์ “ปฏิบัติการรวมพลังไทย ขจัดภัยยาเสพติด” และล่าสุด ยุทธศาสตร์ “5 รื้อป้องกัน” เพื่อเร่งดำเนินการปราบปรามผู้ค้าสารเสพติด พร้อมทั้งบำบัดรักษาผู้ที่ติดสารเสพติดแล้วให้เลิกจากการติดยา มาเป็นกำลังสำคัญของชุมชนและประเทศชาติ ดังนั้นการวางแผนแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลที่สามารถสะท้อนต่อปัญหา ซึ่งการศึกษาวเคราะห์สถานการณ์สารเสพติด ปี 2553 จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการนำข้อมูลจากการรายงานผู้เข้าบำบัดรักษาสารเสพติด จากทุกสถานบำบัดในทุกส่วนราชการทั่วประเทศ ที่รายงานข้อมูลผ่าน ระบบรายงานระบบเฝ้าระวังและติดตามปัญหายาเสพติด ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (บสค.) ที่สำนักบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้รับผิดชอบบริหารจัดการดูแลข้อมูล นำมาประมวลผลศึกษาวเคราะห์สถานการณ์ของผู้เข้ารับการบำบัด ปี 2553 และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานด้านการคัดกรอง บำบัดรักษา จำหน่ายและติดตาม รวมทั้งดัชนีชี้วัดผลความสำเร็จ เพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทราบและนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ศึกษาอ้างอิงต่อไป

สำนักบริหารการสาธารณสุข
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
กระทรวงสาธารณสุข
สิงหาคม 2554

เงื่อนไขและข้อที่ควรระวังของการวิเคราะห์ข้อมูลจาก ระบบรายงาน ระบบติดตามและเฝ้าระวังปัญหา สารเสพติด (บสต.)

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ทั้งหมดนี้ เป็นข้อมูลจาก ระบบรายงาน ระบบติดตามและเฝ้าระวังปัญหา สารเสพติด ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือชื่อย่อคือ ระบบ บสต. ซึ่งเป็นรายงานเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ที่หน่วยบำบัดทุกสังกัดกระทรวง จำนวน 12,778 แห่ง รายงานเข้าสู่ระบบฯ ปีงบประมาณ 2553 ตามโครงการพัฒนาฐานข้อมูลระบบรายงาน ระบบติดตามและเฝ้าระวัง ปัญหาสารเสพติด เริ่มดำเนินการตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2546 จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้มีเงื่อนไขและข้อที่ควรระวัง ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลช่วง 1 ตุลาคม 2545 – 31 พฤษภาคม 2546 เป็นช่วงเริ่มต้น การใช้แบบรายงานสารเสพติดใหม่ คือ แบบ บสต. แทนแบบ ปปส.1/2544 โดยที่ระบบ บสต. ยังไม่เปิดให้รายงานทำให้ ข้อมูลช่วงดังกล่าว ขาดความสมบูรณ์บางส่วน
2. ข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดปีงบประมาณ 2546 จะแตกต่างจากปีงบประมาณอื่น เนื่องจาก รัฐบาล ประกาศนโยบายการต่อสู้กับปัญหาสารเสพติดอย่างเข้มแข็ง โดยมีแนวทางการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ที่มาแสดงตนต่อทางราชการ และสั่งให้ทุกหน่วยถือปฏิบัติในมาตรการการบำบัดรักษาฟื้นฟูและดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เป็นผู้ป่วย มีการค้นหากลุ่มเสี่ยง ในระดับหมู่บ้าน พร้อมผลักดันผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาโดยส่วนใหญ่ใช้รูปแบบค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จนทำให้มีผลการบำบัดฟื้นฟูมากกว่าภาวะปกติ จึงไม่สามารถเปรียบเทียบกับปีงบประมาณอื่น
3. มีการเปลี่ยนแปลงแบบรายงานสารเสพติด (บสต.) เช่น มีการเปลี่ยนแปลงช่วงอายุ ประเภท สารเสพติด และอาชีพ รวมทั้ง แบบ บสต.3 เพิ่มส่วนส่งต่อเพื่อการรักษา เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2550
4. ตั้งแต่ เมษายน 2552 รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์แก้ปัญหาสารเสพติด เรียกว่าปฏิบัติการ 5 รื้อป้องกัน ในระยะที่ 2 มีการปรับยุทธวิธีการบำบัด รักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ป่วยสารเสพติด โดยเน้นให้บำบัดในรูปแบบค่าย และให้หน่วยงานอื่นเข้ามาร่วมในงานบำบัดรักษา โดยเฉพาะ ฝ่ายปกครอง และกองร้อยอาสารักษาดินแดน แต่จำนวนผู้เข้าบำบัด รักษาที่ถูกรายงานเข้าสู่ระบบรายงานสารเสพติด (บสต.) ยังมีไม่มาก หากเมื่อมีการรายงานจะทำให้สามารถ ประเมินผลการทำงานตามยุทธวิธีที่กำหนดไว้ ว่าเหมาะสมหรือไม่เพียงใด
5. ระบบรายงานสารเสพติด(บสต.) เป็นระบบที่ให้สถานบำบัดสามารถ บันทึก แก้ไข ลบ ข้อมูลในส่วนที่สถานบำบัดบำบัดรักษาได้ตลอดเวลา ทำให้เมื่อเปรียบเทียบข้อมูล ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน จะทำให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่เหมือนกัน
6. จังหวัดกรุงเทพมหานคร รวมอยู่ในภาคกลาง

ข้อมูลที่น่าวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่สถานบำบัดทั่วประเทศ ทุกสังกัดกระทรวง รายงานเข้าสู่ระบบ รายงานสารเสพติด(บสต.) ดังนี้

- ข้อมูลปีงบประมาณ 2546 ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ เนื่องจากจำนวนผลการบำบัดฟื้นฟูมากกว่าภาวะปกติ ที่มาจากสาเหตุข้างต้น
- ข้อมูลปีงบประมาณ 2547 หมายถึงข้อมูลตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2546 – 30 กันยายน 2547
- ข้อมูลปีงบประมาณ 2548 หมายถึงข้อมูลตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2547 – 30 กันยายน 2548
- ข้อมูลปีงบประมาณ 2549 หมายถึงข้อมูลตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2548 – 30 กันยายน 2549
- ข้อมูลปีงบประมาณ 2550 หมายถึงข้อมูลตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2549 – 30 กันยายน 2550
- ข้อมูลปีงบประมาณ 2551 หมายถึงข้อมูลตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2550 – 30 กันยายน 2551
- ข้อมูลปีงบประมาณ 2552 หมายถึงข้อมูลตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2551 – 30 กันยายน 2552
- ข้อมูลปีงบประมาณ 2553 หมายถึงข้อมูลตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2552 – 30 กันยายน 2553

โดยประมวลผลจากฐานข้อมูลรายงานสารเสพติด(บสต.) ณ วันที่ 2 สิงหาคม 2554 ดังนั้นการใช้ข้อมูลสรุปสถานการณ์ปัญหาสารเสพติด ปี 2553 ที่เป็นข้อมูลจากระบบ บสต. ควรศึกษา ให้เข้าใจลักษณะของข้อมูลเพื่อการแปลผลที่ถูกต้อง และการนำผลการวิเคราะห์ใช้งาน ควรระวังเงื่อนไขตามที่กล่าวข้างต้น

ผลงานและความสำเร็จการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ ตามรายปี 2547 - 2553

การวิเคราะห์ผลงานและความสำเร็จการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ ตามรายปีนี้ เป็นการศึกษา โดยนำข้อมูลผู้เข้าบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพในแต่ละปีงบประมาณ ตั้งแต่ปี 2547 ถึงปี 2553 แล้วใช้ ข้อมูลเฉพาะของกลุ่มบุคคลในแต่ละปีงบประมาณมาวิเคราะห์ต่อเนื่องทุกระบวนการตั้งแต่ บำบัดรักษา จำหน่าย และติดตามหลังการบำบัดรักษา ประมวลผล จากฐานข้อมูลระบบ รายงานสารเสพติด(บสต.) ณ วันที่ 2 สิงหาคม 2554 ดังนี้

จากข้อมูลการบำบัดรักษาผู้เสพ/ผู้ติดสารเสพติด จากระบบ บสต. ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 - 2553 พบว่า

ตาราง ผลงานและความสำเร็จการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ ตามรายปี ปีงบประมาณ 2547 – 2553

ลำดับ	รายการ	ปี 2547		ปี 2548		ปี 2549		ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	จำนวนประชากรกลางปี (ล้านคน)	61.973		62.418		62.828		63.038		63.389		63.525		63.878	
1	- ผู้เข้ารับการบำบัด	42,946	100.00	49,107	100.00	56,163	100.00	63,030	100.00	98,827	100.00	127,350	100.00	128,916	100.00
	- ผู้เสพ	24,527	57.11	26,175	53.30	32,355	57.61	37,850	60.05	59,209	59.91	78,217	61.42	79,067	61.33
	- ผู้ติด	18,267	42.53	22,669	46.16	22,738	40.49	24,203	38.40	37,645	38.09	46,164	36.25	46,436	36.02
	- ผู้ติดยาเสพติดรุนแรง	152	0.35	263	0.54	1,070	1.91	977	1.55	1,973	2.00	2,969	2.33	3,413	2.65
2	- การจำหน่าย	42,948	100.00	49,107	100.00	56,163	100.00	63,030	100.00	98,828	100.00	127,350	100.00	128,916	100.00
	- อยู่ในกระบวนการบำบัด	11,399	26.54	18,702	38.08	22,204	39.53	26,739	42.42	42,880	43.39	55,692	43.73	64,614	50.12
	- การจำหน่ายแบบไม่ครบกำหนด	8,078	18.81	7,772	15.83	7,818	13.92	8,871	14.07	11,882	12.02	12,866	10.10	11,033	8.56
	- การจำหน่ายแบบครบกำหนด	23,471	54.65	22,633	46.09	26,141	46.54	27,420	43.50	44,066	44.59	58,792	46.17	53,269	41.32

ลำดับ	รายการ	ปี 2547		ปี 2548		ปี 2549		ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3	- การติดตาม (จากกลุ่ม จำหน่ายแบบครบกำหนด)	23,471	100.00	22,633	100.00	26,141	100.00	27,420	100.00	44,066	100.00	58,792	100.00	53,269	100.00
	- ยังไม่ได้ติดตาม	7,670	32.68	7,594	33.55	7,781	29.77	8,099	29.54	13,550	30.75	19,066	32.43	21,345	40.07
	- ติดตามตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป	15,801	67.32	15,039	66.45	18,360	70.23	19,321	70.46	30,516	69.25	39,726	67.57	31,924	59.93
4	- สรุปผลการติดตาม (จาก กลุ่มติดตามตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป)	15,801	100.00	15,039	100.00	18,360	100.00	19,321	100.00	30,516	100.00	39,726	100.00	31,924	100.00
	- ยังไม่สิ้นสุดการติดตาม	5,071	32.09	4,915	32.68	6,363	34.66	6,632	34.33	9,537	31.25	12,463	31.37	19,685	61.66
	- สิ้นสุดการติดตาม ไม่ครบ เกณฑ์	6,544	41.42	6,354	42.25	7,881	42.92	8,516	44.08	13,397	43.90	18,158	45.71	8,703	27.26
	- สิ้นสุดการติดตาม ตาม เกณฑ์	4,186	26.49	3,770	25.07	4,116	22.42	4,173	21.60	7,582	24.85	9,105	22.92	3,536	11.08
5	- สรุปผลการติดตามตาม เกณฑ์ (จากกลุ่มสิ้นสุดการ ติดตาม ตามเกณฑ์)	4,186	100.00	3,770	100.00	4,116	100.00	4,173	100.00	7,582	100.00	9,105	100.00	3,536	100.00
	- หยุดได้/เลิกได้	3,749	89.56	3,267	86.66	3,531	85.79	3,599	86.24	6,628	87.42	7,993	87.79	3,213	90.87
	- เสพซ้ำ	82	1.96	100	2.65	95	2.31	76	1.82	139	1.83	160	1.76	135	3.82
	- อื่นๆ	355	8.48	403	10.69	490	11.90	498	11.93	815	10.75	952	10.46	188	5.32

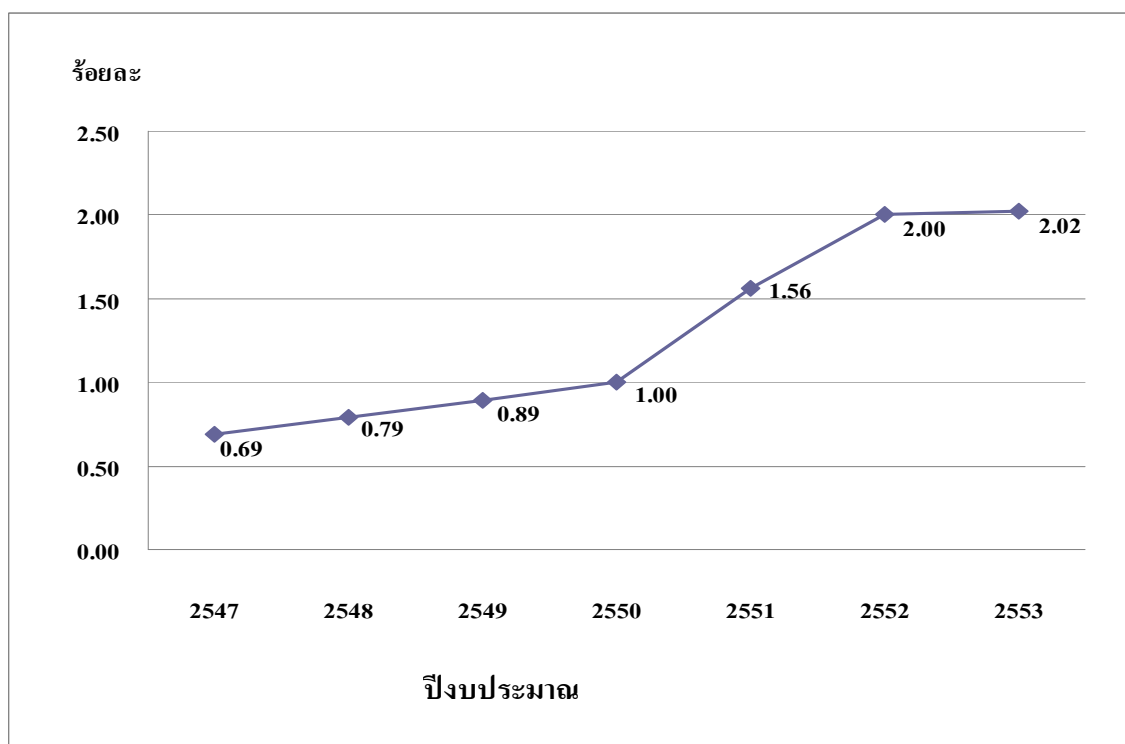
ตาราง เปรียบเทียบความสำเร็จการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพตามรายปี ปีงบประมาณ 2547- 2553

รายการ	สูตร	ปีงบประมาณ						
		2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553
อัตราการเข้ารับการบำบัด ต่อ 1,000 ประชากร	$\frac{\text{จำนวนผู้เข้าบำบัด} \times 1000}{\text{จำนวนประชากร}}$	0.6930	0.7867	0.8939	0.9999	1.5591	2.0047	2.0182
ร้อยละของผู้เสพ/ผู้ติดที่ รับการบำบัดครบ กำหนด	$\frac{\text{จำนวนผู้เข้าบำบัดครบกำหนด} \times 100}{\text{จำนวนผู้เข้าบำบัดทั้งหมด}}$	54.65	46.09	46.54	43.50	44.59	46.17	41.32
ร้อยละการติดตามอย่าง น้อย 1 ครั้ง	$\frac{\text{จำนวนการติดตามครั้งที่ 1} \times 100}{\text{จำนวนผู้ถูกจำหน่ายแบบครบกำหนด}}$	67.32	66.45	70.23	70.46	69.25	67.57	59.93
ร้อยละของผู้เสพ/ผู้ติดที่ รับการบำบัดครบ กำหนดและได้รับการ ติดตามอย่างน้อย 4 ครั้ง ใน 1 ปี และหยุดติดตาม	$\frac{\text{ผู้ถูกจำหน่ายครบกำหนดติดตามครบตามเกณฑ์แล้วหยุดติดตาม} \times 100}{\text{จำนวนผู้ถูกจำหน่ายแบบครบกำหนด}}$	17.83	16.66	15.75	15.22	17.21	15.49	6.64
ร้อยละของผู้เสพ/ผู้ติดที่ รับการบำบัดครบกำหนด และได้รับการติดตาม อย่างน้อย 4 ครั้งใน 1 ปี และหยุดได้เลิกได้	$\frac{\text{ผู้ถูกจำหน่ายครบกำหนดติดตามครบตามเกณฑ์แล้วหยุดติดตามด้วยสาเหตุหยุดได้เลิกได้} \times 100}{\text{จำนวนผู้ถูกจำหน่ายแบบครบกำหนด}}$	15.97	14.43	13.51	13.13	15.04	13.60	6.03

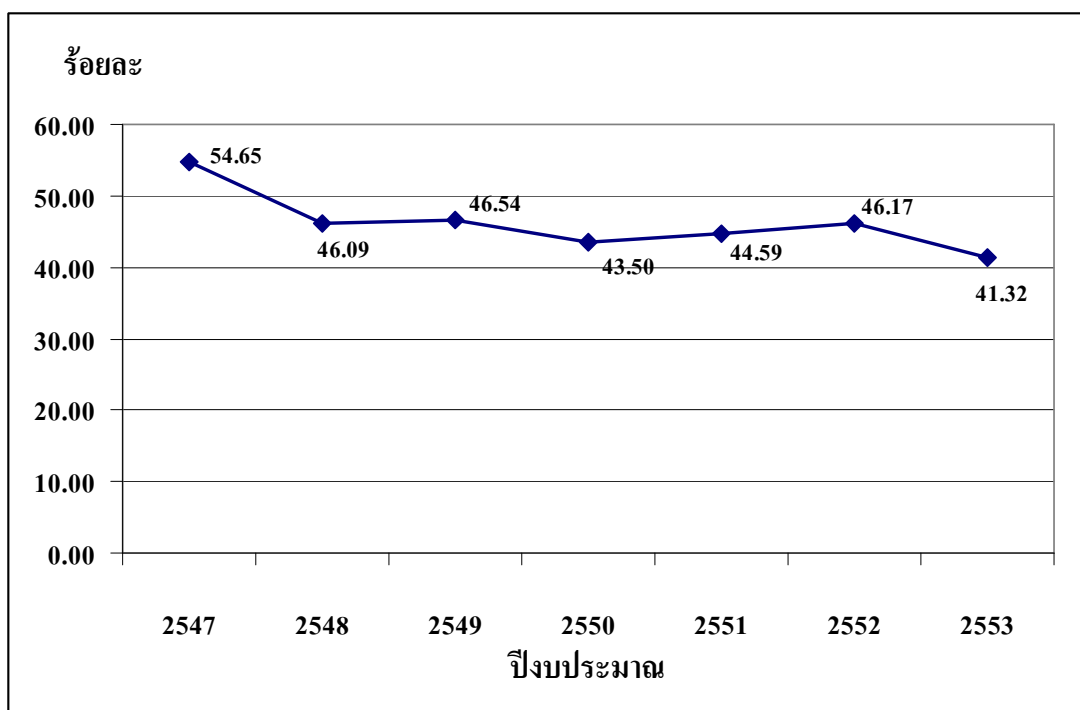
ผู้ป่วยสารเสพติดมีโอกาสเข้าถึงบริการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ เพิ่มขึ้นจาก 0.69 ต่อพันประชากรในปีงบประมาณ 2547 เป็น 2.02 ต่อพันประชากรในปีงบประมาณ 2553 เพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่า โดยเฉพาะในปีงบประมาณ 2551 และ 2552 มีการเพิ่มของอัตราเข้ารับบำบัดต่อ 1,000 ประชากรมากกว่าช่วงปีงบประมาณ 2547–2550 อย่างชัดเจน ภายใต้อัตราพื้นฐานว่ามีจำนวนผู้ใช้สารเสพติดมากกว่าจำนวนผู้เข้าบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในช่วงที่ผ่านมา แสดงถึงการปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ป่วยสารเสพติด และการพัฒนาศักยภาพของหน่วยบำบัดของทุกส่วนราชการ ในการรับผู้ป่วยสารเสพติดให้เข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทำให้สามารถรับบำบัดผู้ป่วยสารเสพติดเพิ่มมากขึ้น จนน่าจะเต็มความสามารถของทุกหน่วยบำบัด จากข้อมูลปี 2553 ที่มีอัตราเข้ารับการบำบัด เพิ่มขึ้นจากปี 2552 เพียงเล็กน้อย

กราฟ เปรียบเทียบความความสำเร็จอัตราการรักษาการเข้ารับการบำบัด ต่อ 1,000 ประชากร ตามปีงบประมาณ

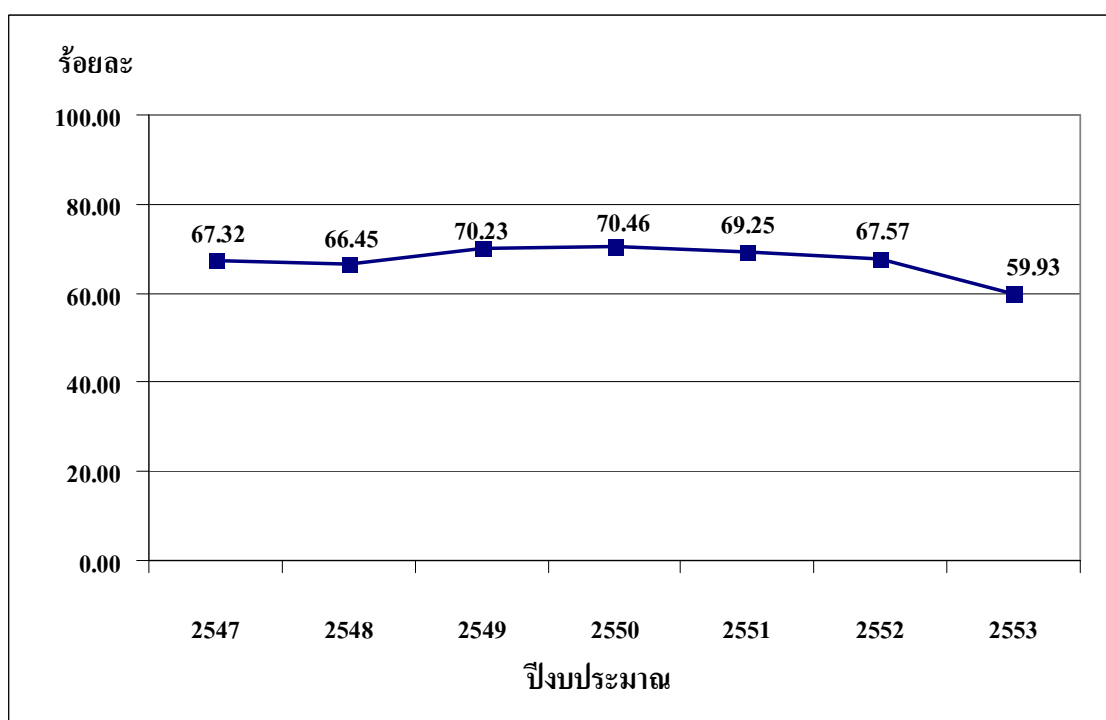
มีดัชนีสำหรับวัดความสำเร็จของการจัดบริการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในเชิงคุณภาพ คือ ร้อยละของผู้เสพ/ผู้ติดที่ได้รับการบำบัดครบกำหนด จากข้อมูลพบว่ามีแนวโน้มลดลงอย่างรวดเร็ว จากร้อยละ 54.65 ในปีงบประมาณ 2547 และเป็นร้อยละ 46.09 ในปี 2548 และมีแนวโน้มลดลงอย่างช้าๆ ระหว่างปีงบประมาณ 2548 – 2553 จนมีค่าร้อยละ 41.32 ในปี 2553 จึงควรมีการพัฒนาสมรรถภาพและศักยภาพของผู้ให้การบำบัดรักษา และพัฒนาระบบการสนับสนุนของหน่วยงาน ตั้งแต่หน่วยบำบัด, หน่วยระดับจังหวัด และส่วนกลาง เพื่อให้คุณภาพการดูแลผู้ป่วยใช้สารเสพติดดีขึ้น ไม่เป็นภาระกับงบประมาณที่ต้องสูญเสีย กับการให้บริการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่ไม่เหมาะสมกับสภาพของผู้ป่วยสารเสพติด ซึ่งสัมพันธ์กับความสำเร็จของการบริการ

กราฟ เปรียบเทียบความความสำเร็จร้อยละของผู้เสพ/ผู้ติดที่ได้รับการบำบัดครบกำหนด
ตามปีงบประมาณ

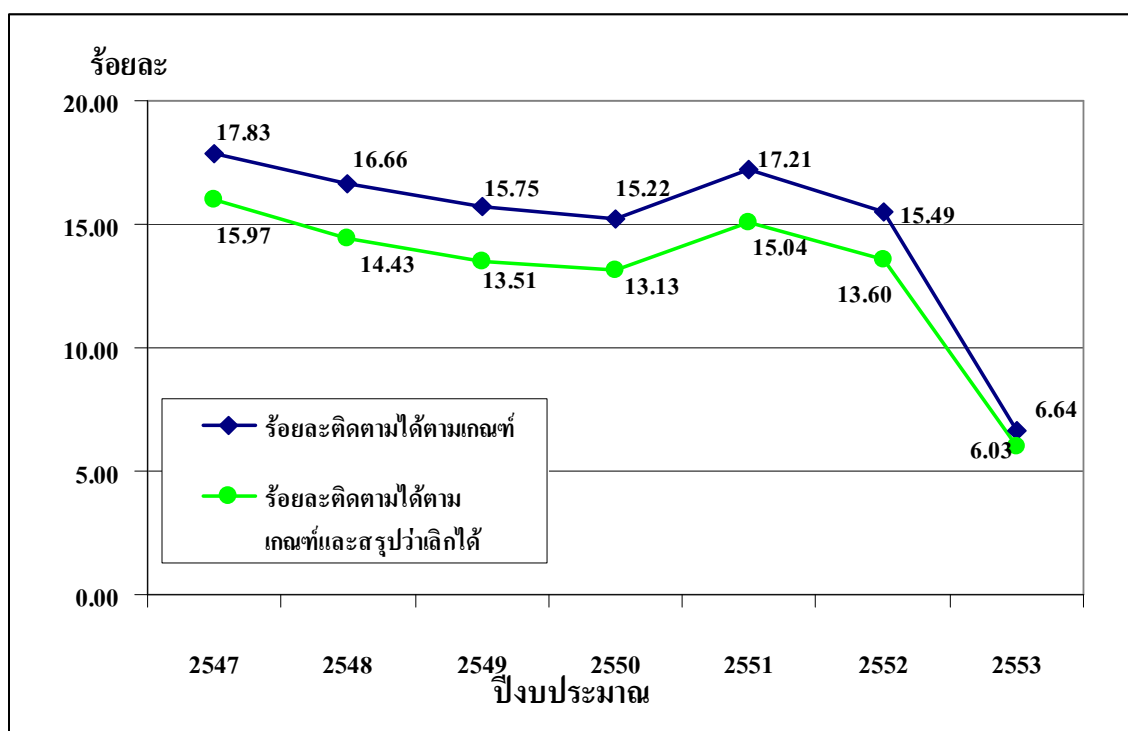
กิจกรรมการติดตามผู้ป่วย ภายหลังการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ถือว่าเป็นขั้นตอนสำคัญในการดูแลผู้ป่วยสารเสพติด ไม่ให้กลับไปเสพซ้ำ พบว่ามีร้อยละการติดตามอย่างน้อย 1 ครั้ง ก่อนข้างคงที่อยู่ระหว่างร้อยละ 66.45 ถึงร้อยละ 70.46 ระหว่างปีงบประมาณ 2547 – 2552 สำหรับปีงบประมาณ 2553 มีค่าต่ำกว่า คือ ร้อยละ 59.93 เนื่องจากผู้ป่วยบางส่วนที่เข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ในช่วงปีปลายปีงบประมาณ 2553 แล้วมีการจำหน่ายในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2553 อาจยังไม่ได้รับการติดตามครั้งที่ 1 จากผลการดำเนินงานแสดงว่า มีผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพถึง 1 ใน 3 ที่ไม่เข้าสู่กระบวนการติดตาม ทำให้มีความเสี่ยงสูงที่จะกลับไปเสพซ้ำเมื่อกลับสู่สิ่งแวดล้อมเดิมของผู้ป่วยสารเสพติด

กราฟ เปรียบเทียบผลความสำเร็จร้อยละการติดตามอย่างน้อย 1 ครั้ง ตามปีงบประมาณ

ความสำเร็จที่มุ่งหวังของการดูแลผู้ป่วยสารเสพติด คือการที่ผู้ป่วยหยุด/เลิกการใช้สารเสพติด ได้ ซึ่งตามมาตรฐานจะใช้ระยะเวลา 1 ปีหลังการจำหน่าย จากผลการดำเนินการพบว่ามีแนวโน้มลดลง ระหว่างปีงบประมาณ 2547 – 2552 จากร้อยละ 15.97 เป็นร้อยละ 13.60 แต่ปีงบประมาณ 2551 มีค่าดีขึ้นเกือบเท่าปีงบประมาณ 2547 สอดคล้องกับการติดตามผู้ป่วยให้ได้ตามมาตรฐาน (อย่างน้อย 4 ครั้ง และระยะเวลา 1 ปี หลังการจำหน่าย) ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันจากร้อยละ 17.83 ในปี 2547 เป็น 15.49 ในปี 2552 จากดัชนีการติดตามทั้งหมด แสดงว่ากระบวนการดูแลผู้ป่วยยาเสพติด ในขั้นตอน ติดตามยังเป็นปัญหาอย่างมาก จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์และการจัดการ รวมทั้งการปรับทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการติดตามภายหลังการจำหน่าย ให้เห็นความสำคัญและทำกิจกรรมการติดตามอย่างมีคุณภาพ สำหรับข้อมูลปีงบประมาณ 2553 มีค่าต่ำลงอย่างมาก คือ ร้อยละ 6.03 และ 6.64 เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ต้องดูแลผู้ป่วยสารเสพติดหลังการจำหน่าย ถึง 1 ปี ทำให้มีผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแล้วยังติดตามไม่ครบ 1 ปี อีกจำนวนมากได้แก่ผู้ป่วยที่ได้รับการจำหน่าย ภายหลังเดือนสิงหาคม 2553 ทั้งหมด

กราฟ เปรียบเทียบความสำเร็จร้อยละของผู้เสพ/ผู้ติดที่ได้รับการบำบัดครบกำหนด ได้รับการติดตามได้ตามเกณฑ์ เทียบกับได้รับการติดตามได้ตามเกณฑ์และสรุปว่าเลิกได้ ตามปีงบประมาณ

การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์สารเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ ปีงบประมาณ 2553

ข้อมูลที่วิเคราะห์เป็นของผู้ป่วยใช้สารเสพติด ที่เข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ปีงบประมาณ 2553 และมีข้อมูลต่อเนื่องของผู้ป่วยในกลุ่มนี้ ในขั้นตอนการจำหน่ายและการติดตาม ซึ่งถูกประมวลผลจากฐานระบบรายงาน บสต. เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2554 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 ทางสำนักบริหารการสาธารณสุขได้ปรับรูปแบบจากรูปเล่ม เป็นแผ่นซีดี คณะผู้จัดทำจึงลดการวิเคราะห์รายการย่อย และจัดทำเป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผู้ที่ได้รับข้อมูลสามารถนำไปประมวลผลได้ตามความต้องการ โดยได้จัดเตรียมข้อมูลดังกล่าวเป็นไฟล์ ชื่อ “rawdata antidrug3-5.mdb” ประกอบด้วย

1. ตาราง

- ทำเนียบ เป็นข้อมูลของหน่วยบำบัดที่รายงานในระบบ บสต.
- บสต.3, บสต.4 และบสต.5 เป็นข้อมูล บสต. 3,4,5 ในรูปแบบใกล้เคียงกับไฟล์ที่ให้ดาวน์โหลด แต่มีการปรับปรุงคือเพิ่มข้อมูลของหน่วยงานหลัก บสต.3 คือหน่วยบำบัด, บสต.4 คือหน่วยบำบัด(หน่วยจำหน่าย) และ บสต.5 คือหน่วยติดตาม เพื่อใช้ประกอบการประมวลผล โดยตัดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยและผู้รายงาน

2. แบบสอบถาม

- จัดทำตัวอย่างการประมวลผลของขั้นตอนการบำบัดรักษา, จำหน่ายและติดตาม
- ทั้งนี้ ข้อมูลในไฟล์ดังกล่าว มีบางส่วนที่ขาดคุณภาพ เช่น เป็นตัวว่าง, มีค่าไม่ปกติ เป็นต้น เกิดจากผู้รายงานบางส่วนใช้โปรแกรมเล่นอินเทอร์เน็ตที่ไม่ใช่ Internet Explorer ทำให้เงื่อนไขป้องกันในระบบรายงาน บสต.ไม่ทำงาน การนำข้อมูลไปใช้ ขอให้เข้าใจและระมัดระวังในการแปลผลข้อมูล

ภาระงานเปรียบเทียบรายปีงบประมาณ (2547 - 2553)

ภาระงานเปรียบเทียบรายปีงบประมาณ เป็นการศึกษาภาระงานของหน่วยบำบัดที่รายงาน ข้อมูลการบำบัดรักษาผู้เข้ารับการบำบัดสารเสพติด เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมในการบำบัดรักษาดูแลผู้ป่วย สารเสพติด ตั้งแต่ การคัดกรอง การเข้าบำบัด การส่งต่อผู้ป่วย การจำหน่าย และการติดตาม ที่เป็นผล จากกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละปีงบประมาณ ซึ่งผู้เข้ารับการบำบัดสารเสพติด อาจไม่ใช่ผู้เข้ารับการ บำบัดในปีเดียวกัน เช่นกรณีการติดตามจะเป็นภาระงานในปีหนึ่งแต่เป็นผู้เข้าบำบัดรักษาในปีที่ผ่านมา ซึ่งการวิเคราะห์จะใช้ข้อมูลที่เกิดช่วงเดียวกันในแต่ละปี คือ ช่วงวันที่ 1 ตุลาคม – วันที่ 30 กันยายน ของทุกปีงบประมาณ ในการศึกษานี้ประมวลผล จากฐานข้อมูลระบบรายงาน บสต. ณ วันที่ 2 สิงหาคม 2554

ตาราง การเปรียบเทียบภาระงานด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูฯ ตามปีงบประมาณ

ภาระงาน	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553
1. การคัดกรองและส่งต่อ	185,821	49,343	42,062	52,789	91,827	108,821	129,930
2. การบำบัดรักษา							
2.1 การบำบัดรักษา	42,948	49,107	56,163	63,030	98,828	127,350	128,916
2.2 การส่งต่อเพื่อการรักษา	651	4,440	8,294	11,207	17,342	24,023	26,009
3. การจำหน่ายเพื่อการติดตาม	75,862	32,982	31,581	33,316	43,244	62,326	77,395
4. การติดตาม	664,918	77,087	65,564	83,517	97,833	133,401	189,391

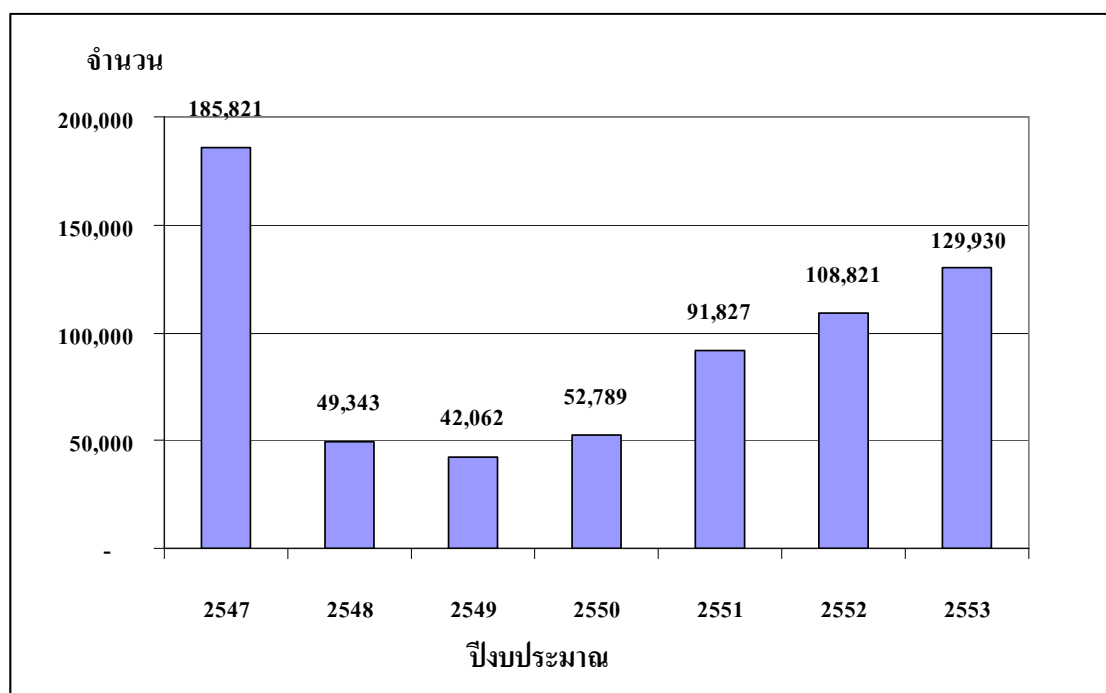
จากข้อมูลพบว่าภาระงานด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุก ขั้นตอนการดูแลผู้ป่วยที่ใช้สารเสพติด ยกเว้นในปีงบประมาณ 2547 มีจำนวนการติดตามมากกว่าปกติ เนื่องจากมีผู้เข้ารับการบำบัดในปีงบประมาณ 2546 มากกว่าภาวะปกติ จากนโยบายการต่อสู้กับปัญหา สารเสพติดอย่างเข้มแข็ง จึงไม่สามารถเปรียบเทียบกับปีงบประมาณอื่นได้

❖ ภาระงานด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูฯ

การคัดกรอง

การคัดกรองและส่งต่อ พบว่าข้อมูลของปีงบประมาณ 2548 – 2553 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 42,062 ราย ในปีงบประมาณ 2549 เป็น 129,930 ราย ในปีงบประมาณ 2553

กราฟ เปรียบเทียบจำนวนของภาระงานคัดกรองของผู้ป่วยสารเสพติด ตามปีงบประมาณ

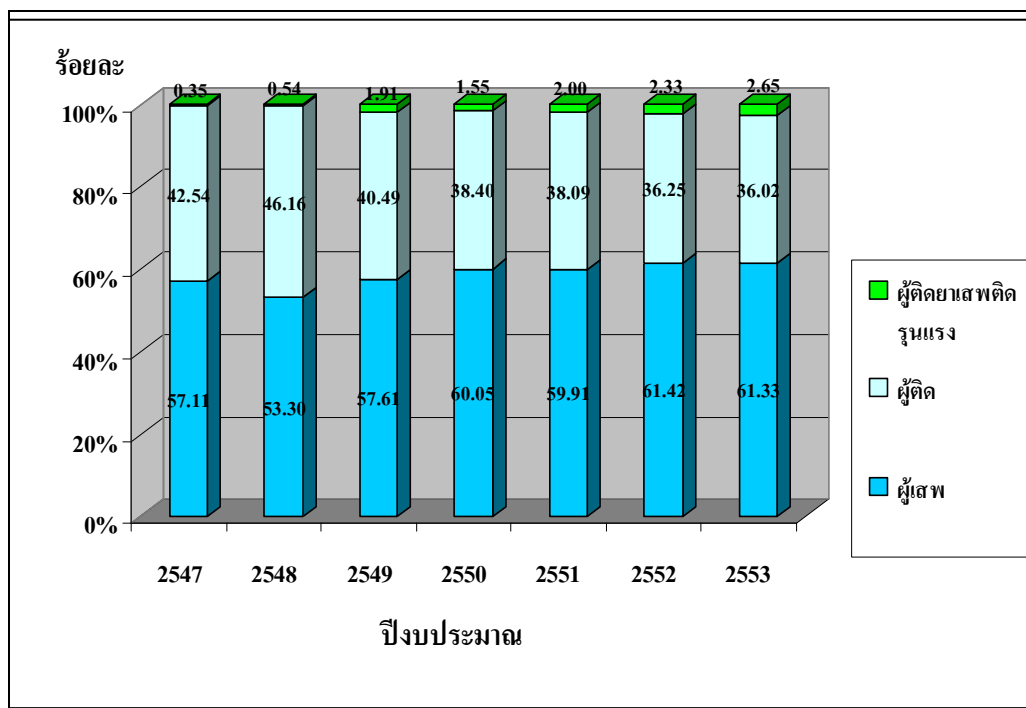
การบำบัดรักษา

ภาระงานการบำบัดรักษาของแต่ละปีงบประมาณ พบว่ามีผู้ป่วยสารเสพติดที่ถูกจำแนกเป็นกลุ่มผู้เสพ เป็นส่วนใหญ่ ระหว่างร้อยละ 53.30 ถึง 61.33 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ ตั้งแต่ ปีงบประมาณ 2548-2553 รวมทั้งกลุ่มที่ถูกจำแนกว่าเป็นกลุ่มผู้ติดยาเสพติดรุนแรงก็มีทิศทางเดียวกัน จากร้อยละ 0.35 ในปีงบประมาณ 2547 เป็น 2.65 ในปีงบประมาณ 2553 ส่งผลให้สัดส่วนของกลุ่มผู้ติดยาเสพติดมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 46.16 ในปีงบประมาณ 2548 เป็น 36.02 ในปีงบประมาณ 2553 ถึงแม้สัดส่วนของกลุ่มผู้ติดยาเสพติดจะลดลงแต่จำนวนยังคงมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกกลุ่มของผู้ป่วยสารเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา

ตาราง การเปรียบเทียบจำนวนภาระงานการบำบัดรักษา แยกตามผู้ป่วยสารเสพติดที่ถูกจำแนก
ตามปีงบประมาณ

ผู้ป่วยสารเสพติดที่ถูกจำแนก	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553
ผู้เสพ	24,527 (57.11)	26,175 (53.30)	32,355 (57.61)	37,850 (60.05)	59,209 (59.91)	78,217 (61.42)	79,067 (61.33)
ผู้ติดยา	18,269 (42.54)	22,669 (46.16)	22,738 (40.49)	24,203 (38.40)	37,646 (38.09)	46,164 (36.25)	46,436 (36.02)
ผู้ติดยาเสพติดรุนแรง	152 (0.35)	263 (0.54)	1,070 (1.91)	977 (1.55)	1,973 (2.00)	2,969 (2.33)	3,413 (2.65)
รวมทั้งหมด	42,948 (100)	49,107 (100)	56,163 (100)	63,030 (100)	98,828 (100)	127,350 (100)	128,916 (100)

กราฟ เปรียบเทียบสัดส่วนของภาระงานการบำบัดรักษา แยกตามผู้ป่วยสารเสพติดที่ถูกจำแนก
ตามปีงบประมาณ

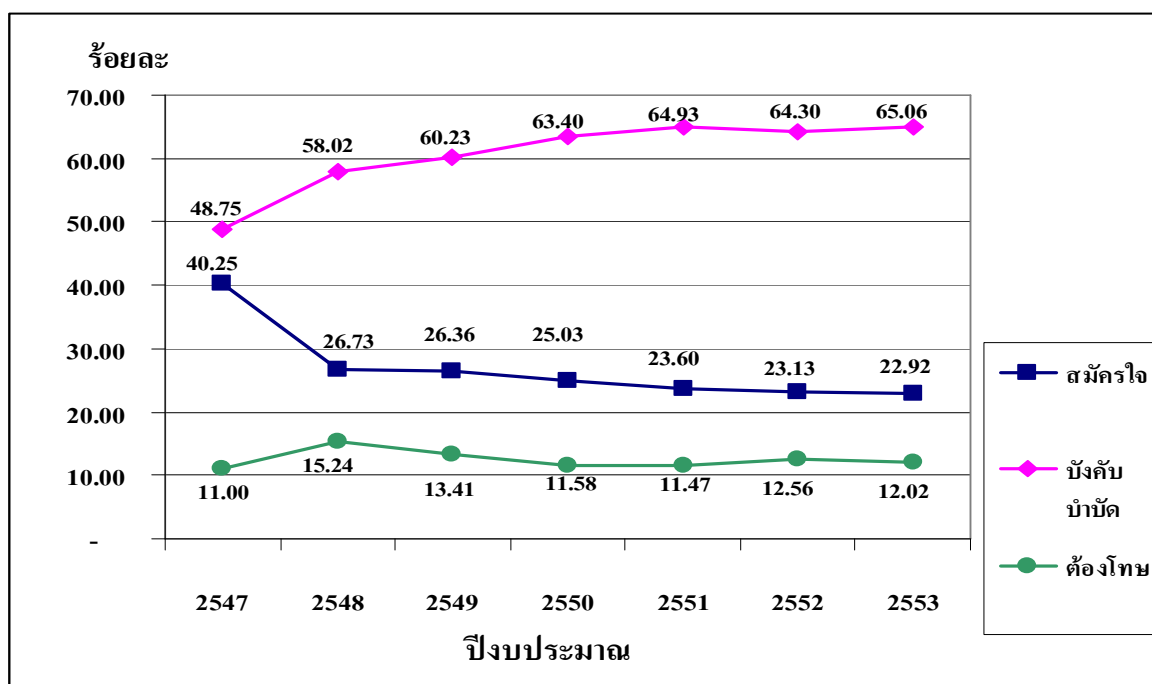

พบว่าผู้ป่วยสารเสพติด ตามภาระงานการบำบัดรักษา ที่เข้าสู่ระบบสมัครใจ มีจำนวนลดลงอย่างชัดเจนระหว่างปีงบประมาณ 2547 และ 2548 หลังจากนั้นแนวโน้มลดลงอย่างช้าๆ จากร้อยละ 26.73 ในปีงบประมาณ 2548 เป็นร้อยละ 22.92 ในปีงบประมาณ 2553 ระบบบังคับบำบัด มีจำนวนและสัดส่วนของผู้ป่วยสารเสพติดเข้าบำบัดรักษา เพิ่มขึ้นตลอด จากร้อยละ 48.75 ในปีงบประมาณ 2547 เป็นร้อยละ 65.06 ในปีงบประมาณ 2553 และสำหรับระบบต้องโทษมีสัดส่วนค่อนข้างคงที่อยู่ระหว่างร้อยละ 11.47 – 13.41 ในช่วงปีงบประมาณ 2549 - 2553

ตาราง การเปรียบเทียบจำนวนภาระงานการบำบัดรักษา แยกตามระบบ ตามปีงบประมาณ

ผู้ป่วยสารเสพติดที่ถูก จำแนก ขณะบำบัดรักษา	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553
สมัครใจ	17,285 (40.25)	13,128 (26.73)	14,803 (26.36)	15,775 (25.03)	23,328 (23.60)	29,461 (23.13)	29,551 (22.92)
บังคับบำบัด	20,938 (48.75)	28,493 (58.02)	33,828 (60.23)	39,958 (63.40)	64,169 (64.93)	81,889 (64.30)	83,869 (65.06)
ต้องโทษ	4,725 (11.00)	7,486 (15.24)	7,532 (13.41)	7,297 (11.58)	11,331 (11.47)	16,000 (12.56)	15,496 (12.02)
รวมทั้งหมด	42,948 (100)	49,107 (100)	56,163 (100)	63,030 (100)	98,828 (100)	127,350 (100)	128,916 (100)

กราฟ เปรียบเทียบร้อยละของภาระงานการบำบัดรักษา แยกตามระบบ ตามปีงบประมาณ

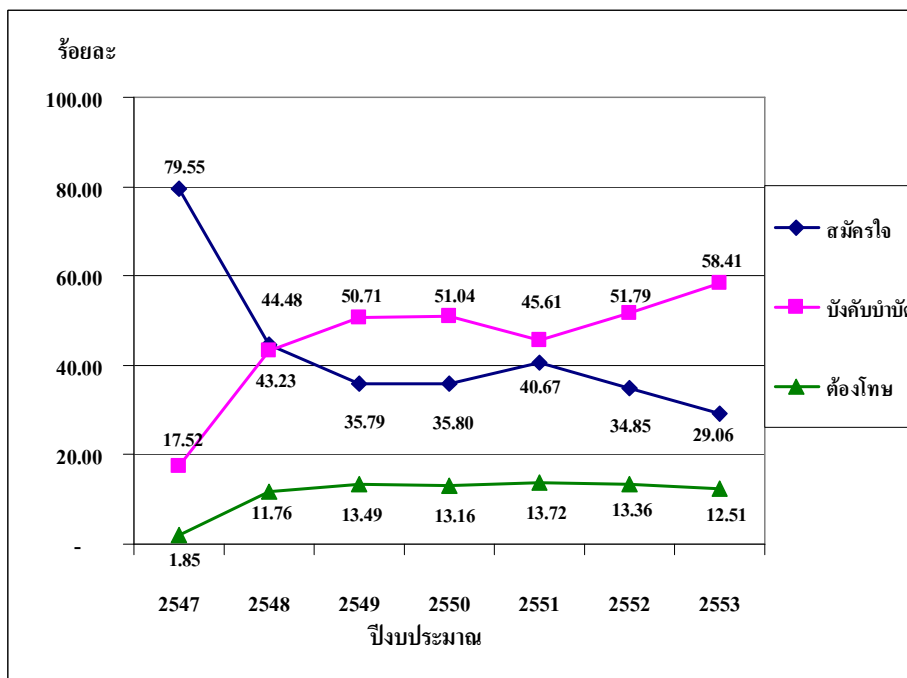
ผลการจำหน่าย

ในช่วงปีงบประมาณ 2547–2549 มีความเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยสารเสพติดที่ถูกจำแนกขณะจำหน่าย คือระบบสมัครใจมีผู้ป่วยสารเสพติดที่ถูกจำแนก ลดทั้งจำนวนและสัดส่วนจาก 60,347 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79.55 เป็น 11,304 คน ร้อยละ 35.79 และในช่วงปีงบประมาณ 2551 – 2553 ถึงจะมีจำนวนผู้ป่วยสารเสพติดที่ถูกจำหน่ายมากขึ้น แต่มีสัดส่วนลดลงเมื่อเทียบกับผู้ป่วยสารเสพติดที่ถูกจำหน่ายทั้งหมด จาก 17,588 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.67 เป็น 22,493 คนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29.06 ในขณะที่ระบบบังคับบำบัดมีจำนวนผู้ป่วยสารเสพติดที่ถูกจำหน่ายเพิ่มขึ้นทุกปี จาก 13,289 คนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.52 ในปีงบประมาณ 2547 เป็น 19,722 คนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45.61 ในปีงบประมาณ 2551 โดยในปีงบประมาณ 2552 และ 2553 มีจำนวนและสัดส่วนการจำหน่ายเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน คือ 32,279 คนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.79 และ 45,210 คนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58.42 ตามลำดับ และระบบต้องโทษ มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีเช่นกัน โดยมีสัดส่วนของภาระงานการจำหน่ายก่อนข้างกองทัยกเว้นปี 2547 ระหว่างสัดส่วนร้อยละ 11.76 ในปีงบประมาณ 2548 กับสัดส่วนร้อยละ 13.72 ในปีงบประมาณ 2551

ตาราง การเปรียบเทียบจำนวนภาระงานการจำหน่าย แยกตามระบบ ตามปีงบประมาณ

ผู้ป่วยสารเสพติดที่ถูกจำแนก ขณะจำหน่าย	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553
สมัครใจ	60,347 (79.55)	14,670 (44.48)	11,304 (35.79)	11,927 (35.80)	17,588 (40.67)	21,718 (34.85)	22,493 (29.06)
บังคับบำบัด	13,289 (17.52)	14,259 (43.23)	16,016 (50.71)	17,004 (51.04)	19,722 (45.61)	32,279 (51.79)	45,210 (58.41)
ต้องโทษ	1,401 (1.85)	3,878 (11.76)	4,259 (13.49)	4,384 (13.16)	5,934 (13.72)	8,325 (13.36)	9,683 (12.51)
ไม่ระบุ ผลการจำแนก	825 (1.09)	175 (0.53)	2 (0.01)	1 (0.00)	0 (0.00)	4 (0.01)	9 (0.01)
รวมทั้งหมด	75,862 (100.00)	32,982 (100.00)	31,581 (100.00)	33,316 (100.00)	43,244 (100.00)	62,326 (100.00)	77,395 (100.00)

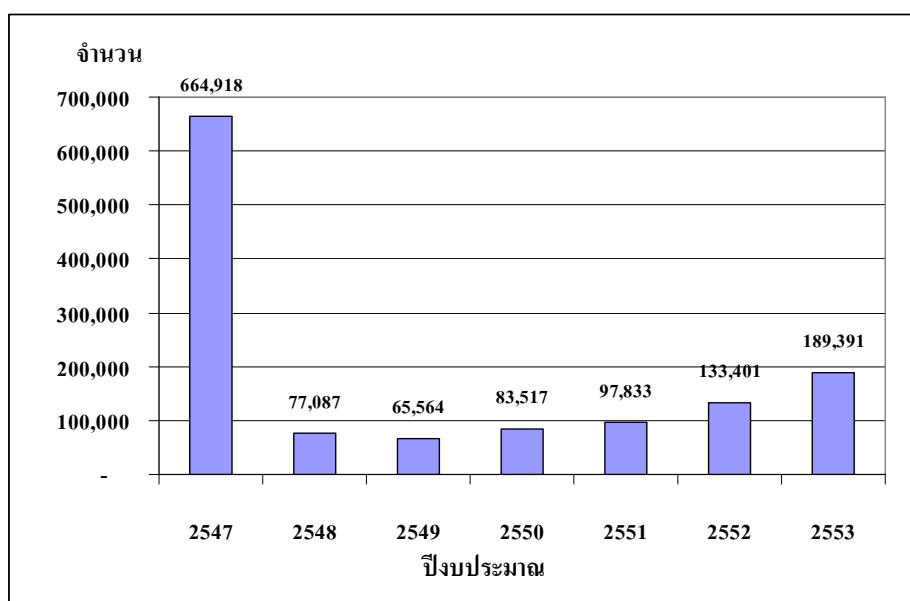
กราฟ เปรียบเทียบสัดส่วนของภาระงานการจำหน่าย แยกตามระบบ ตามปีงบประมาณ

การติดตามภายหลังการบำบัดรักษา

การติดตามภายหลังการบำบัดรักษา พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัด ได้รับการการติดตาม ปีงบประมาณ 2547 มากที่สุดจากนโยบายการต่อสู้กับปัญหาสารเสพติด ปีงบประมาณ 2546 ใน ปีงบประมาณ 2548 – 2553 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 77,087 ราย ในปีงบประมาณ 2548 เป็น 189,391 ราย ในปีงบประมาณ 2553

กราฟ เปรียบเทียบจำนวนของภาระงานการติดตามภายหลังการบำบัดรักษา ตามปีงบประมาณ

❖ ดัชนีชี้วัดภาระงาน

1. ร้อยละของผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแบบครบเกณฑ์ที่กำหนด

สูตร :

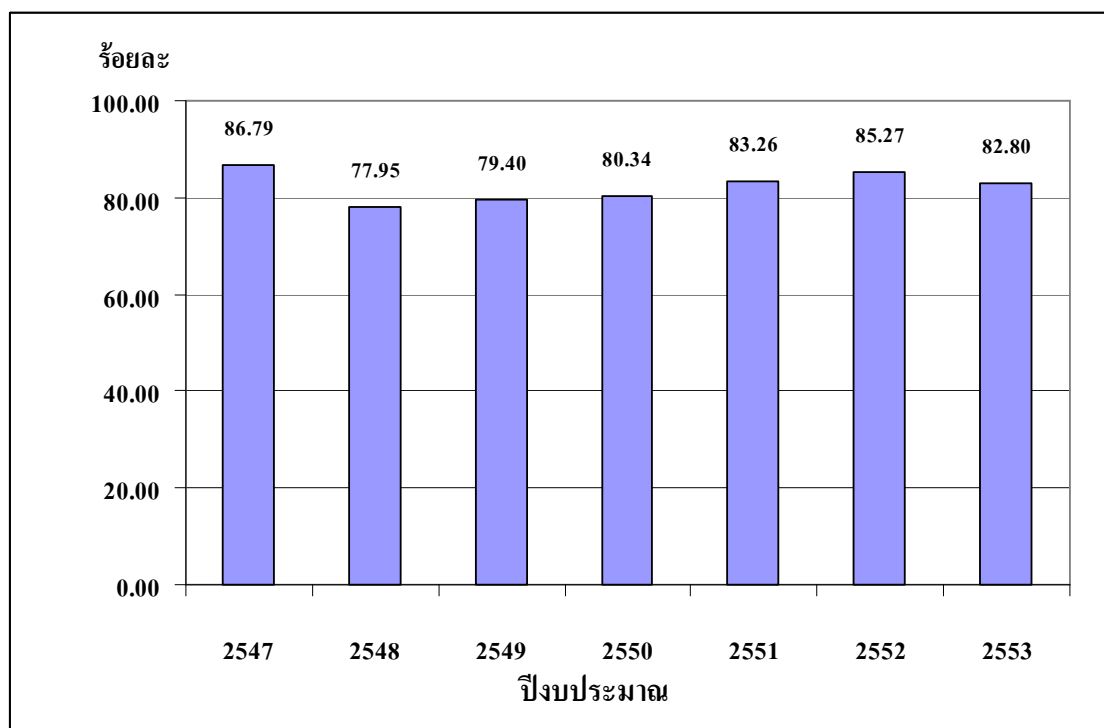
$$\frac{\text{จำนวนผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแบบครบกำหนด (บสต.4 ครบกำหนด) X 100}}{\text{จำนวนผู้ป่วยสารเสพติดที่จำหน่ายทั้งหมดในห้วงเวลาเดียวกัน (บสต.4ทั้งหมด ยกเว้น ถูกจับและเสียชีวิต)}}$$

ผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแบบครบเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า ปีงบประมาณ 2547 มากที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงที่มีนโยบายผลักดันผู้ป่วยเข้าบำบัด ซึ่งใช้กระบวนการค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ใช้ระยะเวลาบำบัดรักษาสั้น ทำให้จำนวนผู้ผ่านบำบัดแบบครบกำหนดมีจำนวนแตกต่างจากปีอื่นๆ มาก สำหรับปีงบประมาณ 2548 – 2552 พบว่ามีแนวโน้มผู้เข้าการบำบัดรักษาและฟื้นฟูตามเกณฑ์ที่กำหนด เพิ่มขึ้นตามลำดับจากร้อยละ 77.95 ในปีงบประมาณ 2548 เป็นร้อยละ 85.27 ในปีงบประมาณ 2552 และในปีงบประมาณ 2553 พบว่ามีแนวโน้มผู้เข้าการบำบัดรักษาและฟื้นฟูตามเกณฑ์ที่กำหนด ลดลง เป็นร้อยละ 82.80

ตาราง เปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่าย แยกตามสาเหตุ ตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	ทั้งหมด	ครบกำหนด	ถูกจับ	ตาย	ไม่ครบกำหนด	ไม่ระบุผลการจำหน่าย	ดัชนี
2547	75,862	65,289	403	234	9,075	861	86.79
2548	32,982	25,408	282	104	6,981	207	77.95
2549	31,581	24,537	569	109	6,364	2	79.40
2550	33,316	26,230	581	88	6,416	1	80.34
2551	43,244	35,247	830	78	7,089	0	83.26
2552	62,326	51,818	1,408	152	8,944	4	85.27
2553	77,395	62,411	1,868	154	12,953	9	82.80

กราฟ เปรียบเทียบร้อยละของผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแบบครบเกณฑ์ที่กำหนด
ตามปีงบประมาณ

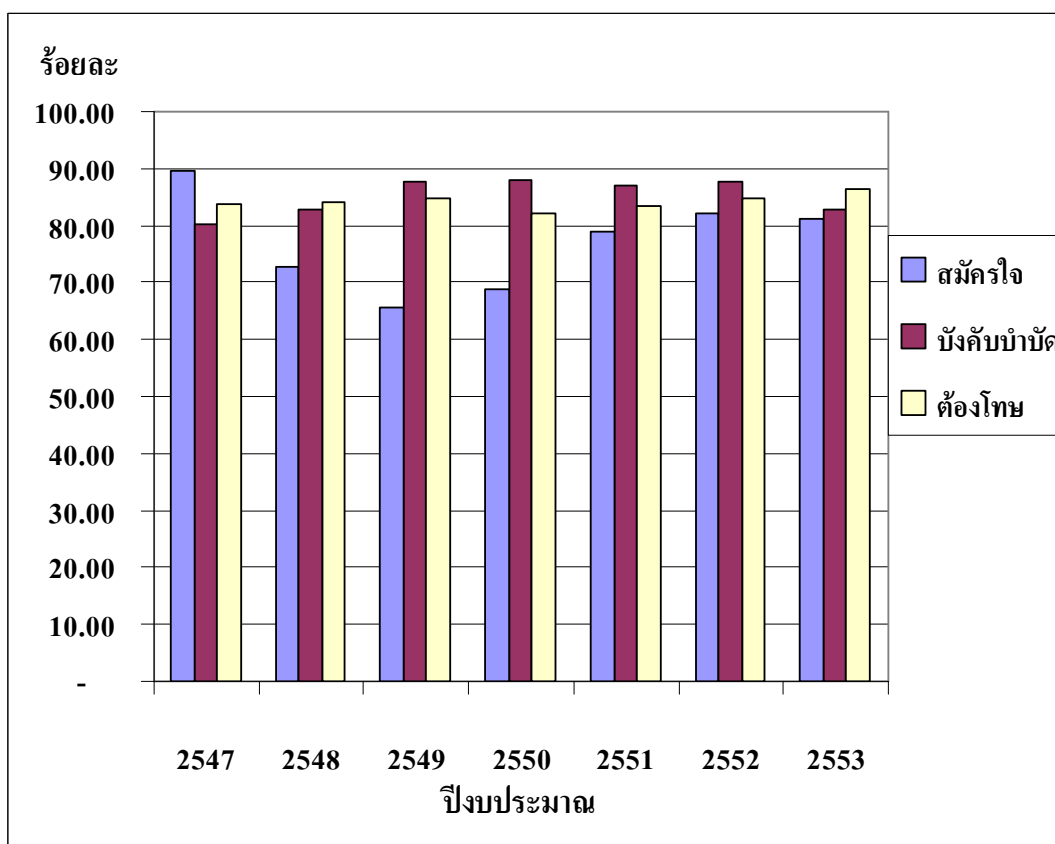

ร้อยละของผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแบบครบเกณฑ์ที่กำหนด แยกตามระบบการเข้าบำบัดรักษา พบว่าระบบสมัครใจมีผลการจำหน่ายแบบครบเกณฑ์ที่กำหนดลดลง ช่วงปีงบประมาณ 2547 - 2549 จากร้อยละ 89.56 เป็น 65.64 แสดงถึงปัญหาเรื่องคุณภาพการดูแลผู้ป่วยโดยเฉพาะในกรณีที่ต้องมีการส่งต่อเพื่อบำบัดรักษา เช่นผู้ป่วยสารเสพติดในระบบบังคับบำบัด เป็นต้น เมื่อมีการกำหนดนโยบายและแนวทางการทำงานที่ชัดเจนขึ้นทำให้ผลสำเร็จในการจำหน่ายดีขึ้นเป็นลำดับจนในปีงบประมาณ 2552 และ 2553 มีผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแบบครบเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 82.18 และ 81.29 ตามลำดับ ระบบบังคับบำบัด มีผลงานปรับดีขึ้นจากร้อยละ 80.18 ในปีงบประมาณ 2547 เป็น 87.81 ในปีงบประมาณ 2549 หลังจากนั้นที่ผลงานคงที่ระหว่าง ร้อยละ 87.13 -88.10 ในช่วงปีงบประมาณ 2549 – 2552 และในปีงบประมาณ 2553 มีค่าลดลงเป็น 82.86 สำหรับระบบต้องโทษมีผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแบบครบเกณฑ์ที่กำหนด คงที่อยู่ระหว่างร้อยละ 82.06 ถึง 84.89 ระหว่างปีงบประมาณ 2547 – 2552 และในปีงบประมาณ 2553 มีค่าเพิ่มขึ้นเป็น 86.27

ตาราง เปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่าย แยกตามระบบการเข้าบำบัดรักษาและสาเหตุ ตามปีงบประมาณ

ผลการจำหน่าย	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553
1.ระบบสมัครใจ	60,347	14,670	11,304	11,927	17,588	21,718	22,493
ครบกำหนด	53,613	10,546	7,324	8,103	13,682	17,699	18,130
ถูกจับ	241	100	97	114	194	142	141
เสียชีวิต	213	66	50	41	41	40	48
ไม่ครบกำหนด	6,252	3,948	3,833	3,669	3,671	3,837	4,174
ไม่ระบุผลการจำหน่าย	28	10	0	0	0	0	0
2.ระบบบังคับบำบัด	13,289	14,259	16,016	17,004	19,722	32,279	45,210
ครบกำหนด	10,518	11,617	13,613	14,563	16,747	27,338	36,276
ถูกจับ	145	175	460	426	469	950	1,326
เสียชีวิต	19	36	53	47	33	110	103
ไม่ครบกำหนด	2,600	2,418	1,890	1,968	2,473	3,881	7,505
ไม่ระบุผลการจำหน่าย	7	13	0	0	0	0	0
3.ระบบต้องโทษ	1,401	3,878	4,259	4,384	5,934	8,325	9,683
ครบกำหนด	1,158	3,245	3,600	3,564	4,818	6,781	8,005
ถูกจับ	17	7	12	41	167	316	401
เสียชีวิต	2	2	6	0	4	2	3
ไม่ครบกำหนด	223	615	641	779	945	1,226	1,274
ไม่ระบุผลการจำหน่าย	1	9	0	0	0	0	0

กราฟ เปรียบเทียบร้อยละของผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแบบครบเกณฑ์ที่กำหนด แยกตาม
ระบบการเข้าบำบัดรักษา ตามปีงบประมาณ

2. ร้อยละผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแบบครบเกณฑ์ที่กำหนด ได้รับการติดตามตามระยะเวลาที่กำหนด สิ้นสุดการติดตามสรุปว่า หยุดได้/เลิกได้

สูตร

$$\frac{\text{จำนวนผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการติดตามตามระยะเวลาที่กำหนด และสิ้นสุดการติดตามสรุปว่า หยุดได้/เลิกได้ (บสต.5 อย่างน้อย 4 ครั้ง และใช้เวลาติดตาม 1 ปี ครั้งสุดท้ายสรุปว่า หยุดได้/เลิกได้) X 100}{\text{จำนวนผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการติดตามตามระยะเวลาที่กำหนด และสิ้นสุดการติดตามทั้งหมด ยกเว้นถูกจับและเสียชีวิต (บสต.5 อย่างน้อย 4 ครั้ง และใช้เวลาติดตาม 1 ปี ที่สิ้นสุดการติดตามทั้งหมด ยกเว้นถูกจับและเสียชีวิต)}}$$

ในปีงบประมาณ 2554 ไม่มีการเสนอให้ปรับปรุงสูตรการคำนวณ ร้อยละผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแบบครบเกณฑ์ที่กำหนด ได้รับการติดตามตามระยะเวลาที่กำหนด สิ้นสุดการติดตามสรุปว่า หยุดได้/เลิกได้ ใหม่ให้สอดคล้องกับดัชนีความสำเร็จของการจำหน่าย คือจำนวนทั้งหมดที่เป็นตัวหารให้ตัดสาเหตุของการ ถูกจับ และเสียชีวิตออก ซึ่งเป็นสาเหตุที่ควบคุมไม่ได้ ไม่ได้เป็นผลจากคุณภาพการบำบัดผู้ป่วยสารเสพติด ดังนั้นในสรุปสถานการณ์ปีนี้จะปรับปรุงสูตรการคำนวณใหม่

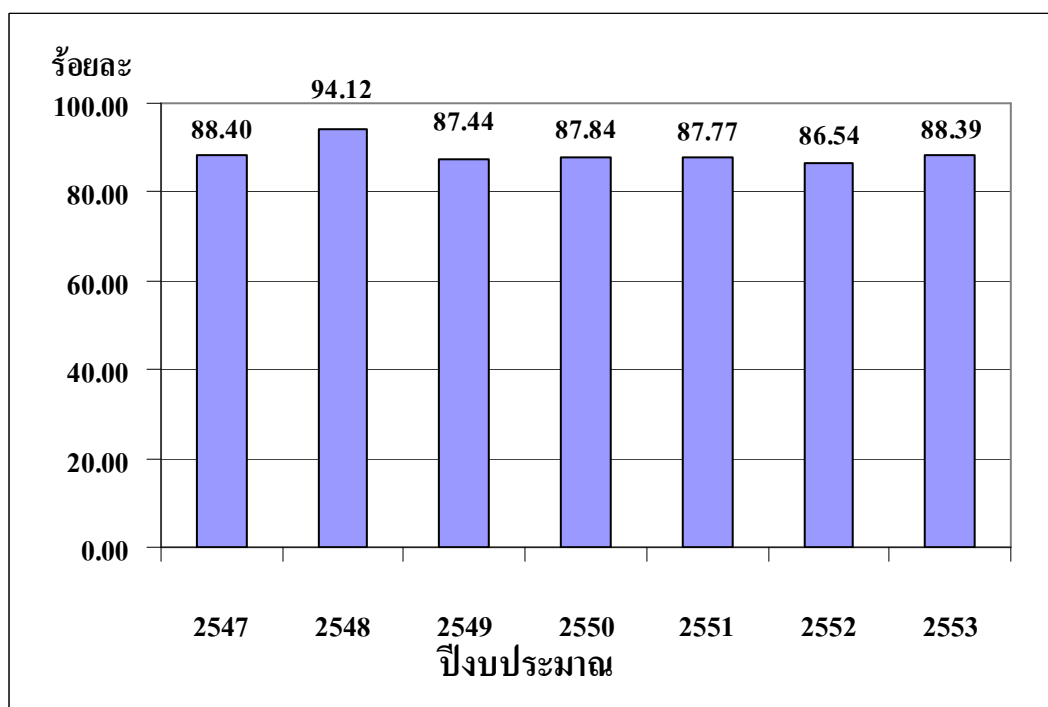
จากข้อมูลพบว่ากลุ่มผู้ป่วยภายหลังการบำบัดรักษา และได้รับการติดตามอย่างน้อย 4 ครั้ง ในช่วงระยะเวลา 1 ปี หากไม่พิจารณาปีงบประมาณ 2547 และ 2548 ที่ได้รับผลมาจากจำนวนผู้เข้าบำบัดอย่างมากในปี 2546 จะพบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ ในช่วงปีงบประมาณ 2549 - 2551 หลังจากนั้นเพิ่มอย่างชัดเจนในปีงบประมาณ 2552 และโดยเฉพาะปีงบประมาณ 2553 เพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว สำหรับตัวชี้วัดร้อยละผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแบบครบเกณฑ์ที่กำหนด ได้รับการติดตามตามระยะเวลาที่กำหนด สิ้นสุดการติดตามสรุปว่า หยุดได้/เลิกได้ พบว่าค่อนข้างคงที่ระหว่างร้อยละ 86.54 – 88.40 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 - 2553 ยกเว้นปีงบประมาณ 2548 ที่มีค่าสูงกว่าปกติ คือ 94.12 ถึงแม้จะมีตัวชี้วัดที่แสดงค่าความสำเร็จอยู่ในเกณฑ์สูง แต่ถ้าพิจารณาที่จำนวนผู้ป่วยสารเสพติดที่ผ่านจนสิ้นสุดขบวนการ เทียบกับจำนวนผู้เข้ารับบำบัด รักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ จะพบว่าแตกต่างกันมาก จึงยังจำเป็นต้องมีการซักซ้อมความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ และเครือข่ายบำบัดให้ความสำคัญในขั้นตอนการติดตามให้ได้ตามเกณฑ์

ตาราง เปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการติดตามตามระยะเวลาที่กำหนด แยกตามผลสรุป
สิ้นสุดการติดตาม ตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	สิ้นสุดการติดตาม ตาม ระยะเวลาที่กำหนดทั้งหมด ยกเว้นถูกจับและเสียชีวิต	สรุปว่า หยุดได้/เลิกได้	สรุปว่า เสพซ้ำ/ติดตาม ไม่ได้/อื่นๆ	ดัชนีชี้วัด
2547	129,144	114,157	14,987	88.40
2548	16,674	15,694	980	94.12
2549	5,320	4,652	668	87.44
2550	5,758	5,058	700	87.84
2551	6,098	5,352	746	87.77
2552	8,279	7,165	1114	86.54
2553	15,089	13,337	1752	88.39

กราฟ เปรียบเทียบร้อยละผู้ป่วยสารเสพติดที่ได้รับการจำหน่ายแบบครบเกณฑ์ที่กำหนด ได้รับการ
ติดตามตามระยะเวลาที่กำหนด สิ้นสุดการติดตามสรุปว่า หยุดได้/เลิกได้ ตามปีงบประมาณ

คณะผู้จัดทำคู่มือ

1. นายวุฒิไกร มุ่งหมาย	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการสาธารณสุข
2. นายจรัสวัฒน์ บุษราคัมรู่หะ	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ
3. นางพรรณณี วาทีสุนทร	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
4. นางลินลา ตู้อึ้ง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
5. นางกฤติกา เจ็ดโหม	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
6. นางสาววัลลภา ปัญญาหิรัญ	เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน

- กลุ่มพัฒนาระบบงานยาเสพติด โทร. 02-5902457 , 02-5901799 โทรสาร 02-5901799
- กระดานข่าว ใน website สำนักบริหารการสาธารณสุข
- Website Program ระบบรายงานข้อมูลยาเสพติด (บสค.)
<http://antidrug.phdb.org> หรือ [http:// antidrug.moph.go.th](http://antidrug.moph.go.th)